

Elinympäristöpalveluiden vastineet vammaisneuvoston muistutuksen

Vammaisneuvoston päätti lähettää kokouksessa 8.12.2020 elinympäristöpalveluille muistutuksen vammaisneuvostoa mietityttävistä asioista näin talviaikaan.

Muistus osio 1

Vammaisneuvosto muistuttaa teiden aurauksesta huolellisesti siten, että teillä ja kaduilla pystyy liikkumaan esteettömästi. Halutaan myös muistuttaa, että kaikki tiet on aurattava, myös kevyenliikenteenväylät. Ilmeisesti Ylämyllyllä tapahtuu sitä, että autotiet aurataan, mutta kevyenliikenteenväyliä jätetään auraamatta.

Vastine

Kunnan työntekijät eivät ole olleet paikalla, joten emme voi tarkoin tietää mihin tuo Ylämyllyä koskeva muistutus kohdistuu tai perustuu. Lähtökohtaisesti urakoitsijalle on kevarit työn alla aina ensimmäisenä.

Tuota esteettömyyttä voidaan lähestyä ensisijaisesti kunnan ja urakoitsijan välisen sopimuksen ja ohjeistuksen mukaisesti (liitteet 1 ja 2). kautta. Vallien muodostuminen risteysalueille voi hankaloittaa myös vanhusten ja muitten liikuntarajoitteisten liikkumista suojatielle ja edelleen risteuksen yli. Kunnan ulkoaluetövästävälle on tullut tähän asiaan liittyen palautetta Ylämyllyn suunnalta. Tämä palaute koski rattaitten kanssa liikkumista eli ne vallit haittaavat myös tällä tavalla. Kesäkeliä emme saa talvella aikaiseksi eikä ole tietysti tarpeenkaan mutta muistakaa katsoa nuo risteysalueet sillä silmällä, että noita mainittuja valleja ei sinne jää.

Sitten on myös näitä välikaistayhteyksiä mitkä pitäisi myös muistaa aurata. Ja vallit pysäkkikatosten edustoilla.

Muistus osio 2

Toinen muistutuksen aihe on katuvalaistusten tehokkuus. Kokouksessa tuli ilmi, että Viinjärven keskustan katuvalaistus on huono ja se on aiheuttanut vaaratilanteen autoilijan ja jalankulkijan välillä. Vammaisneuvosto on hyvin huolissaan tästä ja toivoo valoihin saatavan parannusta.

Vastine

Viinijärven valaistus:

- Muistutuksen huomio tarkoitettane Viinijärventien keskusten valaistusta. Enercellä oli töissä muutamia vuosia sitten joku henkilö, joka teki lopputyötä tai muuta vastaavaa ja kysyivät, että löytyisikö meiltä kohdetta valaistussuunnitelman laatimista varten. Viinijärventie tuli yhtenä mieleen. Kyseinen työ kuitenkin jäin puutteelliseksi, koska kunta ei ehtinyt valvoa sitä. Jonkinlainen pohjatyö tai luonnos kuitenkin tästä syntyi ja sitä voidaan pitää tarkemman suunnittelun yhtenä lähtötietona.
- Viinijärventien varressa on kaikkiaan 41 kpl puupylväissä olevia valaisimia ja niissä on olevien tietojen mukaisesti 250 W:n elohopealamput. Valotehossa on varmasti vaihtelua, koska niitä on vaihdettu eriaikoina. Ryhmävaihtoa ensimmäisenä ja nopeimpana toimenpiteenä voi totta kai miettiä mutta ennen sitä pitää selvittää minkä verran meillä on 250 W:n lampuja hankittu varalle/voisiko niitä olla vielä saatavissa.
- pylväitten vaihto uudempiin on ainakin osalla kalliimpi ja isompi työ. Nykyisiin pylväisiin on tietysti mahdollista asentaa myös ledejä, mutta sitä varten pitäisi kartoittaa nykyisten puupylväitten kunto sekä teettää valaistuslaskentaa, jotta saadaan selville vaihdettavan valaisemien teho.
- Aikataulu: ryhmävaihto mahdollista tehdä nopeallakin aikataululla, jos vain 250 W:n lampuja löydetään. Laajempi korjaus vaatii suunnittelua ja investointimäärärahoja, joten sen toteutusaikataulu vaatii vielä tarkentamista.

Talvikunnossapito:

- Aoraus- ja kunnossapitourakoitsijoiden sopimuksen mukaisesti on sovittu seuraavista aurauksen lähtörajoista, jonka jälkeen on viimeistään lähdettävä auraamaan väyliä:
  - kevyen liikenteen väylät 3 cm
  - pää- ja kokoojakadut 4 cm
  - asuntokadut 5 cm
- Muistutuksen mainintaa, että Ylämyllyllä aurattaisiin autotiet mutta kevarit jätettäisiin auraamatta ei voi lähtökotaisesti pitää paikkansa. Muistutuksessa on kyse mitä todennäköisemmin vain tiettyjen kohtien aurauksen tasosta.
- Lähtökohta on tietysti se, että urakoitsijat hoitaisivat työnsä ilman että tilaajan tarvitsee siihen juurikaan puuttua, mutta ainahan se ei kuitenkaan mene näin. Kunnalla ei ole kuitenkaan resursseja seurata ja valvoa tilannetta 24/7.

- Hankaluutta aurauksessa voi aiheuttaa mm. se, että kun on aurattu pelkästään kevyen liikenteen väylät, niin risteyskohtiin on jäänyt pienet vallit mitkä voivat olla esteenä mm. rollaattorin kanssa kulkeville.
- Lopuksi on hyvä tuoda vielä esille se, että meillä on sopimuksessa lähes 13 vuotta sitten kirjoitettu ohje mm. näkövammaisten liikkumismahdollisuuksien huomioimisesta aurauksen yhteydessä.
- Muistutuksen viesti viedään urakoitsijoille tiedoksi ja lisäksi on hyvä muistuttaa heitä myös näkövammaisten liikkumismahdollisuuksien huomioimisesta rakentavassa hengessä.

Muistus osio 3

Kolmantena haluamme muistuttaa hiihtolajien kunnosta, kunhan tulee sen verran lunta, että niitä pystyy tekemään. Viinijärven ladut ajetaan usein ns moottorikelkkamallilla ja vammaisneuvosto toivoo, että vähintään 2-3 kertaa kuussa Viinijärven latu ajettaisiin oikealla latukoneella. Onkohan tämä mahdollista?

Vastaus:

On laadittu sopimus paikallisen yksityishenkilön kanssa ladun hoidosta kelkalla ja höylällä, joka itsekin on innokas hiihtäjä ja hänellä on mahdollisuus käydä taajaan kunnostamassa latua.

Latukoneyrittäjiä on vähän Pohjois-Karjalan alueella, eikä ole tarkoituksenmukaista resurssien käyttöä ajattaen yrittäjää Koliilta kuorma-autolla Viinijärvelle ladun hoitoon noin taajaan, vaan käytämme hoitokoneita Viinijärvellä tarpeen mukaan, yhdessä kelkkamiehen kanssa säätäen, milloin on tarvetta ja milloin siitä järkevä hyöty hoidollisesti saadaan.

Latuprofiili ei ole Viinijärvellä samaa luokkaa kuin Pärnällä, ja tasaisempi latu syntyy helpommin pienemmilläkin laitteilla. Huomioitavaa on myös se, että kaikki epätasaisuus johdu hoitokoneesta.

Liitteet   Liite 1. Aorausohjeistuksen täydennys
Liite 2. Urakoitsijan suoritevelvollisuus

Jouni Pekonen
tekninen johtaja

LIPERIN KUNNAN KAAVATEIDEN JA KEVYEN LIIKENTEEN VÄYLIEN TALVIKUNNOSSAPITO

AURASOHJEISTYKSEN TÄYDENNYS 19.12.2007

Liperin Näkövammaisten kerho on puheenjohtajansa toimesta 23.11.2007 päivätyllä kirjeellään esittänyt yhdyskuntainsinöörille ohjeistuksen laatimista auraus- ja lumenpoistohenkilöstölle sekä kiinteistöjen omistajille kirjeessä eritellyn ongelman poistamiseksi.

Ongelmana on koettu koneellisen aurauksen yhteydessä ajoradan ja kevyen liikenteen väylän väliin jäävät vallit risteyksien ja suojateiden kohdalla. Vaikka auran vierelleen muodostama valli on poistettu, on kyseessä oleviin kohtiin usein jäänyt penkka, mikä aiheuttaa mm. näkövammaisille ongelmia suunnistamisessa ja vaarantaa turvallisen kadun tai tien ylityksen.

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987 / 380 kohdan 6§ Elinolojen kehittäminen mukaan:

Sosiaalilautakunnan ja kunnan muiden viranomaisten on edistettävä ja seurattava vammaisten henkilöiden elinoloja sekä pyrittävä toiminnallaan ehkäisemään epäkohtien syntymistä ja poistamaan haittoja, jotka rajoittavat vammaisen henkilön toimintamahdollisuuksia ja osallistumista.

Katujen ja kevyen liikenteen väylien auraus suoritetaan lumentulon voimakkuus huomioiden yleisesti hyväksyttävän tason ja ajankohdan mukaisesti. Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain muuttamisesta (547/2005) määrittää kadun kunnossapidon käsittävän ne toimenpiteet, joiden tarkoituksena on pitää katu liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa. Kunnossapidon tason määräytymisessä tulee ottaa huomioon mm. eri liikennemuotojen, kuten moottoriajoneuvoliikenteen, jalankulun ja polkupyöräilyn tarpeet sekä terveellisyys, liikenneturvallisuus ja liikenteen esteettömyys.

Käytännössä lumenpoisto kaduilta ja kevyen liikenteen väyliltä tapahtuu ensi vaiheessa koneellisena aurauksena väyliä pitkin. Lumen satamisen voimakkuudesta riippuen tämä vaihe voidaan joutua tekemään useamminkin kerran. Nyt esille otettujen kohteiden tarkempi puhdistaminen lumesta aloitetaan yleensä vasta tämän jälkeen samoin kuin muidenkin enemmän aikaa vievien kohteiden puhdistaminen. Lisäksi jokaisessa taajamassa on valtion hoidossa olevia yleisiä teitä, joihin kunnan kaavatiet liittyvät. Näissä risteyksissä lumivallin muodostuminen risteyksiin saattaa olla valitettavankin yleistä mikäli kunnan sopimusauraaja on ehtinyt risteysalueelle ensin ja vasta sen jälkeen valtion tien hoidosta vastaava urakoitsija. Lisäksi kolmantena osapuolena ovat kiinteistöjen omistajat, jotka vastaavat aina tontille johtavan kulkutien kunnossapidosta riippumatta siitä onko liittymä suoraan ajoradalle tai sijaitseeko välissä kevyen liikenteen väylä. Kiinteistön omistajalle kuuluu myös aurauksen

johdosta tonttiliittymään kertyneen lumivallin poistaminen.

Nyt esille otettua ongelmaa on käyty läpi sekä kunnan taajamien talvikunnossapidosta vastaavien urakoitsijoiden että myös tiehallinnon tiemestarin kanssa. Myös tiehallinnon puolelta kiinnitetään jatkossa entistä enemmän huomiota siihen, että siellä missä se on esim. auraustapaa muuttamalla mahdollista niin vallimuodostusta yleisten teiden ja kunnan kaavateiden risteysalueille pyritään välttämään.

Kunnan taajamien talvikunnossapidosta vastaavilta urakoitsijoilta edellytetään, että he jatkossa:

- tiedostavat esille otetun ongelman
- huolehtivat siitä, että risteysalueet, urakkaan kuuluvat välikaistat ajoradan ja kevyen liikenteen väylän välillä sekä suojateiden ja linja-autopysäkkien kohdat puhdistetaan niille sataneesta ja aurauksen yhteydessä mahdollisesti kertyneestä lumesta mukaan lukien "vallit" riittävän nopeasti väylien lumesta puhdistamisen ja lumisateen loppumisen jälkeen kuitenkin vähintään saman vuorokauden aikana
- mahdollisuuden mukaan ollaan yhteydessä tiehallinnon talvikunnossapitäjiin niiltä osuuksilta kun se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi sekä tarkastetaan ja tarvittaessa puhdistetaan lumesta yleisten teiden ja kunnan kaavateiden risteysalueet etenkin niiltä osin kun niissä on risteäviä kevyen liikenteen väyliä

Liperissä 19.12.2007

Liperin kunta, tekninen osasto, liikenneväylät

Kari Riikonen, yhdyskuntainsinööri

URAKOITSIJAN SUORITUSVELVOLLISUUS JA MUITA REUNA-EHTOJA

1. Tutustuminen aurausalueeseen sulan maan aikana ennen auraukautta. Varautuminen tutustumiseen joillakin erityisalueilla tilaajan edustajan kanssa valituksi tulon jälkeen ja ennen kauden alkamista
2. Tarpeellisten aurausviittojen hankinnan ja pystytyksen ennen aurauksen alkua sekä mahdollisesti tarvittavan täydennyksen kadonneiden viittojen osalta aurauksen aikana. Urakkaan kuuluu myös kunkin urakka-alueen liikenteen jakajien viitoitus sekä reikien poraus reunakiviin viittojen asentamiseksi.
Urakoitsija huolehtii lisäksi aurausalueilla tai sen välittömässä läheisyydessä olevien herkästi vaurioituvien kohteiden erityisviitoituksesta materiaaleineen. Näitä ovat esim. sähkö- ja puhelinkaapit, palopostit, tien reunan läheisyydessä sijaitsevat kaivot, sulkuventtiilit tai muut vesihuollon laitteet sekä muut suojausta vaativat laitteet ja rakennelmat
Aurauksiin on poistettava vuosittain 15.5 mennessä sekä poistetun viitan kohta on siistittävä. Viitat asennetaan n. 25 cm:n päähän kadun reunasta. Töissä on lisäksi varottava vaurioittamasta tien ja reuna-alueiden rakenteita, laitteita ja istutuksia.
3. Aurauksen lumen, jääsohjon, polanteen ja polanteen poistosta muodostuvan tms. irtopolanteen poisto. Tien tasaisuuden tulee olla yleisesti hyväksyttävällä tasolla ja työ tulee suorittaa kohtuullisen toiminta-ajan mukaisesti (soveltaen tiehallinnon teiden talvihoito-ohjetta 19.1.2009). Polanteen poisto on tehtävä kun epätasaisuus haittaa ajomukavuutta tai suurin urasyvyys on yli 4 cm. Tonttiliittymien kohdalla polanteen- ja sohjonpoiston yhteydessä muodostuva valli on poistettava välittömästi
4. Aurauksen lähtökynnys: Säätarkkailu kuuluu urakoitsijalle ja urakoitsija käynnistää toimenpiteet laatuvaatimusten mukaisen lähtökynnyksen ylityksessä. Lähtökynnys voi ylittyä yksittäisen tai useamman sateen aiheuttamana.

Ajoradat:

- Pää- ja kokoojakadut 4 cm
- Muut mm. asuntoalueiden kadut 5 cm

Kevyen liikenteen väylät:

- kaikki kevyen liikenteen väylät 3 cm

Kunnan kiinteistöjen piha-alueet:

- Kaikki kiinteistöt 3 cm
- päiväkodeissa ei aurata/lingota lumia leikkipihan aidoille, aidan yli
- aurauksen tehtävä arkisin klo 6.00 mennessä. Lisäksi huomioitava myös viikonloppuisin tapahtuva toiminta seuraavissa kohteissa:
  - o Jyrin ruokala toimii joka päivä
  - o Puolivälin päiväkotitoimii vuoropäiväkotina tarvittaessa 24/7
  - o Liperin terveyskeskus, vanhainkoti ja ravintokeskuksen keittiö toimii joka päivä
  - o Penttilä-sali, käyttöä viikonloppuisin vaihtelevasti, noin 1-4 kertaa / kk
  - o Kyläkoulujen jääalueet hoidetaan kalustolla, joka ei aiheuta jäähän vaurioita (ei raspiteriä eikä lumiketjuja)

Vesilaitoskohteet:

- Sopimukseen sisältyvät 6 cm

Sateen jatkuessa lumen paksuus ei saa missään vaiheessa kaavateillä ja kevyen liikenteen väylillä ylittää enimmäismäärää mikä on 2 x aurauksen lähtökynnys

Väylien laatuvaatimukset ovat voimassa koko ajoradan ja kevyen liikenteen väylän leveydeltä

Urakoitsijan on varauduttava alusterän käyttöön aurauksen yhteydessä mm. seuraavilla teillä: Ylämyllyntie, Honkatie, Patteristontie, Rykmentintie, Tykistöntie, Välikankaantie, Joensuuntie, Keskustie

Runsaslumisen talven tms. syyn johdosta kaventuviin väylien levitys konetyönä tien normaaliin leveyteen (=asfaltin reunojen väli tai sorapintaisella tien reunojen väli) kuuluu urakkaan ilman lisäkorvausta

Ajoradan aurauksen johdosta kevyen liikenteen väylälle lentänyt lumi on poistettava kevyen liikenteen väylältä välittömästi

Aukeilla kohdilla ajoradalle tai kevyen liikenteen väylälle tuiskunneelle lumelle lähtöraja on sama kuin sataneelle lumelle

Kevyen liikenteen väylien lumen poiston yhteydessä on käytettävä tienpintaa karhentavaa terää

Huomioitava myös Ylämyllyn taajamassa tilaajan ylläpitämän latuverkoston risteyskohdat niin teillä, kevyen liikenteen väylillä kuin kiinteistöjen pihoilla. Ei isoa reunavallia ylityskohdissa ja hiekoitus mahdollisuuksien mukaan minimiin. Vältetään myös lumen aurausta / linkousta ladulle. Linkki latukarttasivulle:
<http://www.liperi.fi/documents/90255/572857/P%C3%A4rn%C3%A4vaaran+ja+Yl%C3%A4myllyn+ladut.pdf/c000b568-489c-64ad-9251-bfc67d6ac8fe>

5. Kevyenliikenteen väylien, kaavateiden ja piha-alueiden liukkaudentorjunnan (hiekoitus) tulee olla ennakoivaa. Urakoitsija tilaa hiekoitusmateriaalin tilaajan kustannuksella tilaajan osoittamalta toimittajalta. Hiekoitusmateriaalin varastot ovat kirkonkylässä kunnan keskusvaraston vieressä Liperin talohuollon varastolla, Viinijärvellä Destian tukikohdassa (käytössä Destian suolahiekka. Urakoitsija pitää kirjaa hakemastaan hiekasta ja ilmoittaa määrät 2 krt vuodessa tilaajalle. Tilaaja ilmoittaa edelleen Destialle laskutusta varten) ja Ylämyllyllä tasausaltaalla. Ylämyllyllä kiviaineksen kuormauksen varastoon tekee urakoitsija tuntitöinä. Muissa taajamissa tätä tarvetta ei ole. Mahdollinen suolahiekan nouto Viinijärveltä muihin taajamiin ja kuormausta varastoon suoritetaan tuntitöinä. Urakoitsijan hiekoituskaluston tulee olla sellainen, että sillä voidaan tarvittaessa suorittaa kevyenliikenteenväylien puolittainen hiekoitus.
6. Risteysalueilla näkemävallien madaltaminen niin etteivät ne ole 75 cm korkeammat toiminta-ajan ollessa 5 vuorokautta raja-arvon ylittymisestä. Näkemäalueilta poistetut lumet ajetaan tilaajan osoittamille läjitysalueille tai siirretään sellaisille kunnan maa-alueille missä ne eivät aiheuta haittaa. Tilanteen seuraaminen kuuluu urakoitsijalle. Liityttäessä esim. yleiseen tiehen kuuluu näkemäalueen hoito liittyvän tien urakoitsijalle.
7. Huomioitava myös liitteenä oleva AURASOHJEISTUKSEN TÄYDENNYKSIÄ 19.12.2007 (Yhdyskuntainsinööri Kari Riikonen)
8. Sulamisvesien aikaan lumivalleihin aurataan aukkoja lammikoituvilla kohdilla. Sulamisveden valumista ajoradalle estetään siirtämällä lumivallin reunaa ajoradan ulkopuolelle.

9. Aorausajopäiväkirjan pidon kunnan antamien ohjeitten mukaisesti
10. Aorausalueilla olevien pysäkki- ja pyöräkatosten edustan ja sisäpuolen lumenpoiston tarvittaessa käsityönä 1 vrk:n kuluessa lumisateen päättymisestä. Kohteita Ylämylly I alueella 6 + 2, Ylämylly II alueella 10 + 1 ja kirkonkylällä 1 pysäkkikatos.
11. Liikennemerkkien ja reunapaalujen puhdistaminen lumesta 3 vrk:n kuluessa. Varoitusmerkit on puhdistettava 1 vrk:n kuluessa. Tilanteen seuranta kuuluu urakoitsijalle
12. Lumisateen jälkeiset viimeistelytyöt on suoritettava välittömästi aorauskierroksen jälkeen ja työ saa kestää enintään yhden työpäivän.
13. Hiekoitushiekan poistosta vastaa urakoitsija. Hiekoitushiekan poistoon ryhdytään tilaajan kanssa sovittavana ajankohtana. Hiekoitushiekan poiston kesto saa olla korkeintaan kymmenen työpäivää. Hiekoitushiekka tulee poistaa harjakoneella, jossa on käytettävä pölyämisen estämiseksi vettä. Harjausmassojen kuljetus tilaajan osoittamaan paikkaan (kts. liitekartta).
14. Aorauskauden päätyttyä lumen läjitykseen käytettyjen katu- ja viheralueiden puhdistaminen auruksen mukana kulkeutuneista roskista, kiviaineksista sekä muista jätteistä.
15. Aoraus- ja läjitysalueille aorauskaudella syntyneiden vaurioiden korjaaminen aorauskauden päätyttyä. Kunkin talvikauden viimeinen erä on laskutuskelpoinen kun vauriot on korjattu, hiekoitushiekka harjattu pois, tilaajalle ilmoitettu tarkastusvalmiudesta ja tilaaja on todennut talvikunnossapidosta aiheutuneet vauriot korjatuiksi.
Ensimmäinen tarkastus on maksuton mutta seuraavista tarkastuksista tilaaja laskuttaa 100 € + alv/kerta .
16. Urakoitsijan tai hänen nimeämänsä edustajan on oltava tilaajan tavoitettavissa talvikunnossapitokaudella kaikkina vuorokauden aikoina.
17. Kalusto ja henkilöresurssit tulee mitoitaa niin, että aorauskierron voidaan suorittaa kaksi kertaa vuorokauden aikana koko urakka-alueella ja koko urakan ajan.
18. Osallistuminen vuosittain vähintään kerran ennen aorauskauden alkua kaikkien urakoitsijoiden ja tilaajan kesken pidettävään aorauspalaveriin (kesto n. 2 tuntia)
19. Yhteydenpitovelvollisuus yleisten teiden auroajien kanssa
20. Lumen ajo ei kuulu kiinteähintaiseen tarjoukseen. Lumen ajosta tulee tehdä yksikköhintatarjous tarjouslomakkeella, mutta työ voidaan tilaajan niin halutessa suorittaa myös omana työnä tai antaa jonkun muun urakoitsijan suorittavaksi
21. Työvälineet ja koneet on säilytettävä erikseen niitä varten varatuilla paikoilla. Ei esim. kunnan puistoalueilla
22. Kaluston käyttöönotto-, määräaikais- ja kunnossapitotarkastusten tekeminen ja lainsäädännön mukaisen kunnan ylläpito kuuluu urakoitsijalle
23. Työssä on kiinnitettävä erityistä huomiota liikenneturvallisuuteen ja kolmansien osapuolten turvallisuuteen
24. Urakoitsijalla tulee olla käytettävissä vähintään seuraava varustus: alue/etuaura, linko, alusterä, perälevy, lumikauha, hiekoitin sekä pölyämättömään hiekan poistoon sopiva harjakone
25. Varoitusmerkinnät vaaditaan kaikkiin tienpitotöissä tiellä toimiviin ajoneuvoihin. Lisäksi työkoneissa on oltava vilkkuva varoitusvalaisin sekä peruutushälytin. Varoitusvalaisimen on oltava tyyppihyväksytty E-säännön nro 65 mukaisesti tai Trafin hyväksymä
26. Jos tilaaja päättää seurantajärjestelmän käyttöönotosta sopimuskauden aikana, on urakoitsija velvollinen sallimaan laitteiston asennuksen työkoneisiinsa tilaajan kustannuksella